

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ АБРЕВІАТУР У ТЕКСТАХ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ

Юридичний дискурс посідає чільне місце у міжкультурній комунікації, оскільки сучасне суспільство дедалі активніше залучене до правової взаємодії на міжнародному рівні. Юридичні тексти мають високий ступінь формалізації, точності та спеціалізованої термінології, серед якої значну частину займають аббревіатури. У зв'язку з цим проблема їх адекватного перекладу на іншу мову, зокрема українську, є актуальною.

Метою цієї роботи є розгляд основних способів відтворення аббревіатур юридичного дискурсу англійською мовою при перекладі українською мовою, зокрема виявлення закономірностей і труднощів, які виникають у процесі перекладу таких одиниць.

Юридичні тексти англійською мовою надзвичайно насичені аббревіатурами, більшість із яких є інституційно або функціонально значущими. Вони передають різні поняття: види правових документів, назви організацій, правовий статус осіб, посад тощо. Англійськомовні юридичні аббревіатури, як правило, мають усталені відповідники в українській мові, проте їх передача вимагає врахування низки лінгвістичних і прагматичних чинників.

На основі класифікації В. Карабана виокремлюють кілька способів перекладу аббревіатур [1]: переклад усіх слів у складі аббревіатури з утворенням українського відповідника (CIA – Центральне розвідувальне управління / ЦРУ); транслітерація або транскрипція (NATO – НАТО); переклад повною формою, якщо скорочення не має відповідника (ALFCE – об'єднані сухопутні війська НАТО); транскодування з поясненням (PLC – компанія з обмеженою відповідальністю).

Особливу складність становлять багатокomпонентні або вузькоспеціалізовані скорочення (наприклад, BEPS, CEDAW), які потребують не лише лінгвістичної обізнаності, але й глибокого розуміння правової системи. У таких випадках застосовується описовий або пояснювальний переклад.

У юридичному дискурсі також використовуються скорочення на кшталт апокоп (усічення початкової частини слова): barr. – *barrister*, Gen. – *General*. Подібні скорочення активно функціонують у професійному мовленні для позначення звань і посад.

Структурно абревіатури можуть бути:

двобуквеними (PC – Practice Cases);

трибуквеними (CID – Criminal Investigation Department);

багатокomпонентними (EYBA – European Young Bar Association), які важко запам'ятати і які часто перекладаються описово.

Окрім вищезгаданих типів, також існують так звані комбіновані скорочення, що утворені за допомогою поєднання ініціалів і частин слів (наприклад, Interpol – International Criminal Police Organization). У таких випадках вибір перекладацької стратегії залежить від ступеня відомості абревіатури у мові перекладу. Якщо термін широко вживаний, наприклад, Інтерпол – його залишають без змін. Якщо ж ідеться про менш знану одиницю, доцільно застосовувати переклад повною формою з подальшим узагальненням у тексті.

Акроніми, що вимовляються як слова (наприклад, SALT – Strategic Arms Limitation Talks), вимагають особливої перекладацької уваги. У залежності від контексту можливий як повний переклад, так і транскодування з подальшим поясненням.

Додатково варто враховувати омонімічність деяких абревіатур. Наприклад, ADA може означати *Americans with Disabilities Act* або *Assistant District Attorney*. У таких випадках вирішальним є контекст.

Особливу роль у процесі перекладу відіграє системність і уніфікація.

Використання внутрішніх глосаріїв або фахових словників (наприклад, Black's Law Dictionary, Англо-український юридичний словник В. Карабана) значно підвищує точність і стабільність перекладу аббревіатур.

Слід також згадати про вплив правової культури на тлумачення аббревіатур. У США, наприклад, аббревіатура SCOTUS (Supreme Court of the United States) має чітке прагматичне значення і викликає асоціації із системою правосуддя. При перекладі в українському контексті така одиниця потребує або описового пояснення, або заміни на відповідник – «Верховний суд США».

Таким чином, переклад юридичних аббревіатур вимагає від перекладача високої кваліфікації, спеціальних знань у сфері права та уважності до контексту. Успішне відтворення таких одиниць можливе лише за умови правильного вибору перекладацької стратегії залежно від ситуації комунікації, функції скорочення в тексті та його усталеності у мові перекладу. Поглиблене вивчення цього аспекту сприятиме розвитку юридичного перекладознавства, вдосконаленню професійної підготовки перекладачів та створенню спеціалізованих ресурсів для ефективного перекладу скорочених форм у правовій сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 577 с.
2. Лучук О. М. Англо-український словник аббревіатур та акронімів у галузі міжнародних відносин, економіки і права. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 192 с.
3. Яблочнікова В. О. Перекладацька адекватність та еквівалентність. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. Вип. 1. С. 177–179.